

Sukces w ogóle, ale diabeł tkwi w szczególe, czyli o ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z października 2024 r.

Nowa ustawa o dochodach JST jest efektem wieloletnich prac, których celem było usunięcie kluczowych słabości wcześniejszego systemu finansowania samorządów. Wcześniejsze regulacje nie odzwierciedlały rzeczywistych, obiektywnych różnic w potrzebach wydatkowych JST, zależnych nie tylko od liczby mieszkańców, lecz także od specyficznych uwarunkowań demograficznych, ekonomicznych i geograficznych. System wyrównawczy był też niespójny i nieefektywny, co prowadziło m.in. do obciążania „podatkiem janosikowym” samorządów w trudnej sytuacji finansowej. Dysfunkcje te były krytykowane m.in. przez Trybunał Konstytucyjny w 2014 r., a metodologiczną podstawą projektu ustawy przyjętej w 2024 r. był raport Banku Światowego z 2019 r.

Raport NIST pokazuje, że reforma była krokiem w dobrym kierunku, ale jej pełny sukces wymaga korekt w szczegółowych rozwiązaniach. Przedstawione rekomendacje mogą stać się ważnym punktem odniesienia dla analizy skutków ustawy w 2026 r. oraz dalszego doskonalenia systemu finansów samorządowych w Polsce.

Autorami opracowania są:

**prof. Paweł Swianiewicz,
dr Julita Łukomska,
dr Anna Kurniewicz,
dr hab. Wojciech Grabowski, prof. UŁ,
dr Tomasz Grzyb**

Opracowanie do pobrania:

